

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ХІРУРГІЇ ТА
ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ ІМЕНІ О.О.ШАЛІМОВА»
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради

ДУ «Національний інститут хірургії та
трансплантології імені О.О. Шалімова»
НАМН України

протокол № 4 від 22 березня 2019 р.,

Уведено в дію

Наказ ДУ «Національний інститут
хірургії та трансплантології імені
О.О. Шалімова» НАМН України

№ 37/А-Н від 25 березня 2019 року

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИСТЕМУ ВИЯВЛЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ
АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ В ДЕРЖАВНІЙ УСТАНОВІ
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ХІРУРГІЇ ТА ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ
ІМ.О.О.ШАЛІМОВА» НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК**

КИЇВ 2019

Дане Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату (далі – Положення) в Державній установі «Національний інститут хірургії та трансплантології ім. О.О. Шалімова» Національної академії медичних наук України (далі - ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України) визначає мету, завдання та основні засади організації та функціонування системи виявлення та запобігання академічному плагіату ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України.

1. Загальні відомості та терміни

1.1. Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України розроблено відповідно до статей 6, 16, 32, 69 Закону України «Про вищу освіту», Законів України «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», "Про наукову та науково-технічну діяльність", "Про наукову і науково-технічну експертизу", Цивільного кодексу України, наказу МОН України від 14.07.2015 № 758 «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів та Статуту ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України і є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої та наукової діяльності ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України. При укладанні Положення використані Рекомендації з академічної доброчесності для закладів вищої освіти, розроблені у рамках проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) за підтримки Посольства США (рекомендовані листом МОН України від 23.10.2018р. №1/9-650).

1.2. Мета Положення – врегулювання процедури виявлення та запобігання плагіату в наукових працях працівників та здобувачів вищої освіти ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України.

1.3. Основні завдання Положення:

- забезпечення дотримання академічної доброчесності співробітниками ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України при підготовці до видання наукових статей, монографій та інших видів наукових та навчально-методичних розробок;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами наукових ступенів доктора філософії та доктора наук при виконанні ними дисертаційних робіт;
- сприяння дотриманню вимог наукової етики і поваги до інтелектуальних надбань;
- усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.4. У даному Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

1.4.1. Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право і суміжні права», іншого закону чи договору.

1.4.2. Твір – створений автором у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно-письмовий твір (книга, брошура, стаття, конспект лекції, аналітичний огляд, звіт, презентація тощо); ілюстрація, план, ескіз і

пластичний твір, що стосуються науки; аудіовізуальний твір; фотографічний твір; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

- 1.4.3. Цитата — порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті твору, який використовується з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.
- 1.4.4. Плагіат — оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.
- 1.4.5. Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих та оприлюднених іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. Академічним плагіатом можуть бути визнані: плагіат фрагментів письмових робіт і повних текстів; плагіат ідей, даних, моделей, ілюстрацій тощо; неналежні посилання за відсутності привласнення авторства, помилки цитування (незалежно від того, чи будуть помилки цитування визнані академічним плагіатом, вони є безсумнівним порушенням академічної етики). Типовими прикладами академічного плагіату є:
- видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї змістовних змін (у тому числі із внесеними навмисними текстовими спотвореннями з метою укриття плагіату);
  - використання інформації (ідеї, факти, формули, значення тощо) без посилання на джерело;
  - дослівне копіювання фрагментів тексту або його дослівний переклад з іноземної мови (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;
  - внесення незначних правок у скопійований матеріал (заміна порядку слів або речень, нумерація малюнків, формул, заміна символів у них тощо) без належного оформлення цитування;
  - компіляція – створення значного масиву тексту без самостійного вивчення проблеми внаслідок копіювання фрагментів тексту із різних джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;
  - парафраза – перефразування тексту у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;
  - відтворення в тексті наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;
  - подання як власних робіт, виконаних на замовлення іншими особами;
  - самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів: дуплікація публікацій або оприлюднення однієї і тієї самої наукової роботи в кількох виданнях або повторна публікація раніше оприлюдненої роботи як нової;

дублювання наукових результатів або публікація одних і тих самих наукових результатів в різних працях як нових); подання у звітах результатів, що містилися у попередніх роботах; агрегування даних – суміщення старих і нових даних без їх чіткої ідентифікації з відповідними посиланнями на попередні публікації; дезагрегування даних – публікація частини раніше опублікованих даних.

2. Складові системи запобігання та виявлення плагіату та сфера дії Положення

- 2.1. Система запобігання та виявлення академічного плагіату є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої та наукової діяльності ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України, яка включає наступні процедури та заходи
- формування середовища, що не сприймає академічну нечесність;
  - створення умов, що унеможливають академічний плагіат;
  - виявлення академічного плагіату в наукових працях;
  - притягнення до відповідальності за академічний плагіат.
- 2.2. Система запобігання та виявлення академічного плагіату розповсюджується на рукописи наукових (дисертація, автореферат дисертації, стаття, монографія, тези тощо) та навчально-методичних праць (підручник, навчальний посібник, курс лекцій, методичні рекомендації тощо) наукових співробітників та інших працівників ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України, а також докторантів, аспірантів та інших здобувачів вищої освіти в ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України.

3. Заходи із формування середовища, що не сприймає академічну нечесність

- 3.1. Ознайомлення наукових співробітників та інших працівників, а також докторантів, аспірантів та інших здобувачів вищої освіти ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України з цим Положенням та іншими документами, що забезпечують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за його застосування.
- 3.2. Формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані при підготовці наукових праць матеріали інших авторів.
- 3.3. Проведення семінарів щодо дотримання етичних норм і принципів коректного використання інформації при роботі з первинними та вторинними інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності для наукових співробітників та інших працівників ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України.
- 3.4. Викладання правил дотримання етичних норм і принципів наукової етики в межах плану теоретичної підготовки аспірантів та інших здобувачів вищої освіти ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України.
- 3.5. Розміщення на веб-сайтах періодичних наукових видань, засновником чи співзасновником яких є ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України, викладу етичних норм публікацій та рецензування статей.

4. Заходи із створення умов, що унеможливають академічний плагіат

4.1. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату при підготовці та оприлюдненні наукових, навчальних та навчально-методичних праць – монографій, статей, тез, препринтів, підручників, навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій та звіти з науково-дослідних робіт (далі НДР):

4.1.1. Усі підготовані до друку наукові твори (монографії, статті, тези, препринти, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації та звіти з НДР) розглядаються на засіданнях методичних комісій структурних підрозділів ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України, в яких працюють автори творів та виконавці НДР.

4.1.2. Перед рекомендацією наукового твору до друку або подачею звіту з виконаної НДР твір (звіт) має бути перевірений автором (авторами) на наявність академічного плагіату з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, що знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет: «Etxt Антиплагіат», «Advego Plagiat», за посиланням text.ru/antiplagiat/unauthorized або «Anti-Plagiarism», тощо. Потім електронна версія твору (звіту) з результатами первинної перевірки на академічний плагіат передається голові методичної комісії (керівнику структурного підрозділу), який несе відповідальність за об'єктивність попереднього висновку.

4.1.3. Висновок про відсутність плагіату у науковому творі (звіті) виноситься на засідання методичної комісії, на якому у відношенні рукопису приймається одне з наступних рішень: рекомендувати рукопис до друку, рекомендувати доопрацювати рукопис і подати його на повторний розгляд, відмовити у рекомендації до друку.

4.1.4. Витяг з протоколу засідання методичної комісії структурного підрозділу разом з друкованою та електронною версією твору подається Вченому секретарю ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України, який забезпечує остаточну перевірку твору (звіту) на наявність академічного плагіату оператором системи виявлення та запобігання академічному плагіату в ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України (далі – Оператор Системи) з використанням спеціалізованого програмного забезпечення.

4.1.5. Оператор Системи завантажує і контролює процедуру проходження перевірки твору (звіту) за відкритими інтернет-джерелами та базами внутрішньої бібліотеки Системи. Система генерує і зберігає звіт подібності із невід'ємним від нього протоколом процесу перевірки, в якому обов'язково вказуються:

- ПІП Оператора Системи;
- Дата і час проведеної перевірки;
- Назва перевіреного твору;
- Перелік назв використаних баз внутрішньої бібліотеки Системи;
- Кількість джерел в Інтернеті, які використовувалися для перевірки.

4.1.6. Відомості про результат цієї перевірки заносяться до спеціального журналу, а звіт подібності передається для аналізу та прийняття експертного рішення заступнику директора з наукової роботи ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України. У випадку відсутності у творі ознак академічного плагіату він отримує гриф “До друку” за підписом заступника директора з наукової роботи, а його електронна версія розміщується в репозитарії ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова»

НАМН України. У випадку відсутності ознак академічного плагіату у звіті з виконаної НДР він виноситься для затвердження на засідання Вченої ради ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України та зберігається в матеріалах того засідання Вченої ради, на якому він розглядався.

4.2. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату в дисертаційних роботах та авторефератах дисертацій.

4.2.1. Перед розглядом виконаної дисертаційної роботи на засіданні методичної комісії структурного підрозділу ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України остаточний варіант дисертації має бути перевірений автором на наявність академічного плагіату з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, що знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет: «Etxt Антиплагиат», «Advego Plagiatus», за посиланням text.ru/antiplagiat/unauthorized або «Anti-Plagiarism», тощо. Потім електронна версія дисертації з результатами первинної перевірки на академічний плагіат передається науковому керівнику (консультанту) та керівнику структурного підрозділу, які несуть відповідальність за об'єктивність попереднього висновку.

4.2.2. Після отримання рекомендації методичної комісії структурного підрозділу до захисту остаточний варіант дисертації разом із заявою про самостійне виконання дисертації, ідентичність друкованої та електронної версій роботи подається Вченому секретарю ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України в електронному вигляді.

4.2.3. Перевірка дисертаційних робіт здійснюється Оператором Системи на предмет наявності або відсутності текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без належного посилання на джерело (частково або повністю). Система генерує і зберігає звіт подібності із невід'ємним від нього протоколом процесу перевірки, в якому обов'язково вказуються:

- ПІП Оператора Системи;
- Дата і час проведеної перевірки;
- Назва дисертації;
- Перелік назв використаних баз внутрішньої бібліотеки Системи;
- Кількість джерел в Інтернеті, які використовувалися для перевірки.

4.2.4. Звіт подібності надсилається Вченому секретарю ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України та голові методичної комісії структурного підрозділу, що розглядала дисертаційну роботу. У випадку виявлення в дисертації запозичень без належного оформлення посилань або інших недоліків робота повертається здобувачу на доопрацювання. Причини повернення дисертації мають бути зазначені у висновку голови методичної комісії структурного підрозділу.

4.2.5. Після проходження апробації дисертаційної роботи здійснюється перевірка її автореферату відповідно до п.4.2.3. Звіт подібності надсилається Вченому секретарю ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України та науковому керівнику (консультанту).

5. Виявлення академічного плагіату та відповідальність за академічний плагіат

5.1. У разі виявлення плагіату в рукописах наукових, навчальних (навчально-методичних) праць, звітах з НДР, дисертаційних роботах або авторефератах дисертацій наукових співробітників та інших працівників ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України, а також докторантів, аспірантів та інших здобувачів вищої освіти в ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України на етапі попереднього розгляду в структурному підрозділі його керівник повертає представленій твір автору (авторам) на доопрацювання.

5.1.1. У разі виявлення плагіату в дисертаційній роботі після проходження етапу методичної комісії структурного підрозділу перед поданням роботи на апробацію до вченої ради ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України, дисертаційна робота повертається на доопрацювання з повторною перевіркою на плагіат. За наявність плагіату в дисертаційній роботі несуть відповідальність здобувач, науковий керівник (консультант) та керівник структурного підрозділу, в якому виконувалася дисертація.

5.2. У випадку виявлення ознак плагіату при повторній перевірці дисертаційної роботи така дисертація знімається із захисту незалежно від стадії розгляду та без права повторного захисту.

5.3. У разі виявлення плагіату в захищених дисертаційних роботах та їх авторефератах або оприлюднених монографіях автори несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України.

5.4. Здобувачі вищої освіти (аспіранти, здобувачі ступеня доктора філософії поза межами аспірантури, докторанти), в роботах яких неодноразово були виявлені факти академічного плагіату, мають бути відраховані з аспірантури та докторантури.

6. Порядок подання та розгляду апеляцій

6.1. У випадку незгоди автора (авторів) із звітом подібності або позицією особи, яка виявила плагіат у творі, автор (автори) мають право у триденний термін подати письмову заяву-апеляцію до апеляційної комісії з академічної доброчесності ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України.

6.2. Апеляційна комісія з академічної доброчесності ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України проводить засідання у тижневий термін від отримання заяви. Про дату та час проведення засідання Заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, розгляд справи здійснюється за його відсутності. У випадку необхідності отримання додаткової інформації, засідання апеляційної комісії може проводитися у декілька етапів з розривом не більше 2 робочих днів.

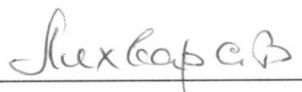
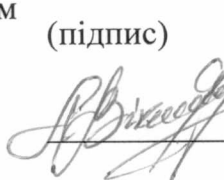
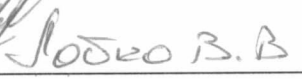
6.3. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь заявника. Висновок апеляційної комісії оформлюється у вигляді протоколу, який підписують Голова та члени комісії. Рішення апеляційної комісії вноситься в довідку про оригінальність роботи і є остаточним.

6.4. У випадку відсутності апеляційної заяви автора (авторів) твору, апеляційна комісія може бути створена за ініціативи заступника директора з наукової роботи, керівника структурного підрозділу, голови Ради молодих вчених.

7. Прикінцеві положення

7.1. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться і затверджуються у тому ж порядку, що й саме Положення.

ПОГОДЖЕНО:

Начальник управління персоналом та документообігу	відділу			"25"	03 2019р.
		(підпис)	(прізвище, ініціали)		
Провідний юрисконсульт				"25"	03 2019р.
		(підпис)	(прізвище, ініціали)		